

Preu: 10 ctos.

1882 CARNAVAL DE VILANOVA 1882

DISCURS

PRONUNCIAT PER

S. M. EN CARNESTOLTAS

LA NIT DEL 15 DE FEBRER

VILANOVA Y GELTRÚ

IMPRENTA DEL FERROCARRIL

Rambla Principal, 41.

1882 CARNAVAL DE VILANOVA 1882

DISCURS

PRONUNCIAT PER

S. M. EN CARNESTOLTAS

LA NIT DEL 15 DE FEBRER

VILANOVA Y GELTRÚ

IMPRENTA DEL FERROCARRIL

Rambla Principal, 41.

DISCURS D'EN CARNESTOLTAS

Calléu tots y mans enlayre
que tan justos com estén,
si no 'us las veig ja sabéu
que á mi no m' agrada gayre.

Aixís podréu aplaudí
aprobant lo que jo 'us digui
y no es tant fácil que estigui
en perill algú d'aquí.

¡No vull dir per pendre res
que aixó ja sé que no ho feu;
al contrari, que no déu
alguna cosa de més!

Tant generosos se 'us creu
que fins per massa 'm feu pó.....
y escoltéu: ¿vau rebre alló
que vaig tirá en lo Corréu?

Ahí al mati ho vaig escriure;
pero veig que 'm feu lo mut;
¿es dir que no ho heu rebut?
¡vaja! aquest Corréu fa riure!

Escriure així es per demés;
¿Veyéu? jo ja soch aquí,
y la carta ha de vení
y 'us dirá que vinch, després:

¡Tenint ja Carril me creya
que aniria bé 'l Correu!
¿es á dir que encare 'l feu
aná á voltar com ans feya?

Aixís si que s'entrabanea
lo curs qu'ha de fer; y es clar,
fins se 'l deuen retrassar,
per enveja, á Vilafranca.

En aixó 'us tinch de xiular;
aixís com en lo demés
vos aplaudeixo 'l progrés,
si be algú se 'm va queixar.

¡Quin cambi! ¡quina disbauxa!
tot com més va més s'adoba:
aquí ja no es Vilanova;
aquí es la terra de Xauxa.

Quan vaig pujá allà á Montjuich
y vaig veure aquells vagon,
ja vaig dir: «Vaja, minyons,
aixó ho heu fet massa rich».

A cada vagó un mirall
son comoditats molt grans;
¿y 'l *salonet de descans*
que teniu al cap-de-vall...?

Es vritat que ho feu pagá;
mes, un queda tot sorprés
que al cap de cinch quarts no més,
li digan que ha de baixá.

Y aixó que porta catxassa,
si be no ho sembla á la vista,
puig, segons un maquinista,
los dias que apretan massa
las maquinarias encare
diu que s'escalfan; es clá,
que quan serán vellas, ja
no s'escalfarán com are:

Veyám després si anirán
com allà als Estats-Units,
que van com mals esperits;
segons me deya un viatjant.

Per probarho, de passada,
m'ha contat d'una cuestió,
que á un empleyat de Estació

volgué dá una bofetada;

Va alsá 'l bras quan marxá 'l tren
y al baixá la má cremat,
la vá clavá al empleyat
de l'altra estació següent.

Si aquí no podém dir tant,
tant mateix hi ha diferencia
d'alló de la *Diligencia*
y 'ls cinch animals devant.

Quan penso que avans cada anca
se m'adormia al vagó,
y després de tot aixó
tot just era á Vilafranca;

Y alló de seure en mals banchs
que tots féyam cara motxa;
ab aquella pols del cotxe,
que hi posavam *cabells blancs!*

Alló era envelli avans d'hora;
ara ja teniu més *fums*;
nova vía, nous costums
y de millora en millora.

Ja hi vist tots aquells tancats
d'allí 'hont van dar tanta teca;
Museo y Biblioteca
y monuments projectats.

També he vist lo Parque, á veure
si ara aniréu á passeig,
ja que tant desert lo veig
que qui no ho veu no ho pot creure:

No sé que fan las senyoras
que may van á passeijar...!
aixís, com voléu casar
las minyonas casadoras...?

Y ab la Rambla hasta á la Platxa
no anarhi es molt mala base,
que 'l que te un género á casa
no ensenyantlo no 'l despatxa.

Y la Exposició ¿quin fil
segueix, ja hi ha algun empaig?
¡veyam si aquet dos de Maig
serà com lo del Carril.

Com avans ja hi advertit,
jo 'l mal fet dech reprobarlo;
¿qué vau fé al inaugurarlo
que tant y tant se m' ha dit...?

Jo també; *voto á nada!*
n' estich un bon xich queixós;
¡debiau fé un gasto atrás
que 'm feu magre la arribada!!

Ja no vaig volgué veni
per no habé d' anar d' escama,
perque al veure aquell programa
vaig pensar: «No fa per mi.»

Vos vareig dir l' any passat
»que no fos la festa manca,
»sino que als de Vilafranca
»petés lo *Drach* ben petat.»

Y ab l' orgull *Drach* y *Gegants*
y *Xiquets* heu trovat vells;
no váreu volguer *Castells*
y vau tenir *Castellans*

Jo, donchs, que soch popular,
encare que siga rey,
so enemich d' aquesta lley
que tot ho fa en singular:

Estich sempre pel plural
y vaig pensar, si venia,
que algun compromís tindria
d' algun acte oficial.

Que aixó que fa algun alcalde
d' anar sol á un compliment
y deixar l' Ajuntament,
preténdreho en mí es en valde.

Jo no ho se fer: ja se sab;

so amich de la germanó:
¿jó dinar y 'ls companys no?
¡no senyor! ¡ó tots ó cap!

No dá *ida* y *vuelta* á mitj preu
com fan per tot 'hont hi ha festa,
tampoch es la pompa aquesta
que á tot lo vostre donéu.

Y desdiu encare mes
d' allá 'hont se donan cents duros
(trovantse en deu mil apuros)
als musichs dels inginyés.

Tenint aquí tants musichs
que 's passejan: y després
no 's veu un fanal encés
per recopar tants pessichs,

Heu d' essé mes democrátichs
donant gas fins á la una:
¡sempre ab la claror de lluna!...
es clar que 'us dirán *llunátichs*.

Mes val que ho estalviheu
per altre cantó: un fanal
sempre destorba algun mal:
y si en res ho recupeu.

Ab algun joch que fa neta
la bossa del més ricatxo,
adoptéu lo d' En Camacho:
sello per cada pesseta.

Y heu d' essé com heu promés
proteccionistas de bó,
que ara 'us alabéu d' aixó;
y 'us fa 'ls dinars un francés.

De la inauguració han dit
que habenthi aquí tants fondistas,
váreu ser proteccionistas
d' un *beco* que 's diu *Lañlle*.

Al menos en lo *banquete*
que en allí al Circo 's va dá,

ho va servi un catalá;
un *Llibre*, sens fé llibreta.

Per cert que un senyó d' allí
va fe una arenga molt caya
dihent que va neixe á Viscaya
y per xó era viscabi.

Tantas ne sé, que 'us dich jo,
á fe de Rey Carnestoltas,
que 'us ne váren passar moltras
per la inauguració;

fins lo *Diari* 's va aixamplá
que de gros era un llensol;
sino que va fe 'l bunyol
de sortir al endemá.

Y ara que dich del *Diari*;
en un dels de Barcelona
he vist una cosa bona;
uns escrits que un va posarhi
que segons lo bon exámen
d' un amich qu'es dels gats vells
ha dit que 'ls escrits aquells
eran del vostre Certámen.

Donchs y 'l tomo? *voto á nadal*
quan lo tindréu enllestit
los versos ja haurán servit
pr' embolicar cansalada.

No se á qué tal altercat
en 'quell Certámen ditzós
que un premi 'l van volgué dos
després que ja era donat.

Passant á un altre cuestió,
feu tancar lo teatro, ja
que es obert sempre y no hi ha
cap empresa de debó.

Puig sense pagar cap ral
se qui hi porta companyia
y fa la funció de dia

á compte del Hospital.

L' Artesà també que miri
de posá un altre porté
perque en lo portal que té
al darrera, no 's conspiri.

Se d' uns quants que hi van anar
á certa hora, ja contant
que 'ls dos portés de devant
no 'ls podian vigilar;

allá al costat d' hont hi había
aquells *socios* que vull di
s' hi feya 'l *quinto*, y allí
s' hi va fe 'l *sexto* aquell dia.

Ja que dich del Artesà;
¿com es que hi ha tant poch llum?
sé una noya que 's consum
perque res hi pot brillá:

á Portugal, tot encés,
tots los vestits de las noyas
y 'ls diamants de las joyas,
brillan al redoble més.

Ab los llums si que 'ls agrada
no se mesquins com ho sou;
sols ho van se al *vint y nou*
quan van guarni la fatxada;

Pero s'alaba formal
que dels senyós te la orquesta,
y que 'l Circo ha de fer festa
quan hi ha ball á Portugal.

Y encare 'l dia que pot
fe ball 'l Circo, no hi vá
ni una parella á ballá;
ni á voltarhi un mascarot;

¿Qué n'heu tret de gastar tant
posantho tot tant rebé,
anant á busca 'l diné
com aquell que diu captant....?

Si val á dirho, per 'xó,
no perdéu pas gayre cosa,
si una màscara no gosa
á voltá 'l vostre saló;

Encare no n'hi ha hagut una
qu'hagi valgut gens la pena;
aquest'any, aquesta mena
ha tingut poca fortuna.

Si, com fan los de ciutat,
volguéssim dá un premi bó
á la màscara milló,
nos haurian ben xafat.

Y ara, girant la conversa,
¿qué va sé aquell rebombori
del carrer de Sant Gregori?
jo sé l'assumpto en qué versa.

Sé qu'era de nit, en tant
una xicota, ab bons fins,
va convidá tres fadrins
á fé una feyna pagant;

Y al volgué cobrá plegats,
cribant ¡lladres! nada menos
que va fer corra als serenos
tocant lo pito alarmats:

Pero ab l'esperanssa morta
los serenos en se allá,
sis botinas van trobá
al darrera de la porta:

Y cuan ja bé 'l cas sabian,
per despedí aquella gent
que hi va acudi de moment
quan tants de xiulets sentian,

Un sereno alt com aquets
que 'n dihuen mossos d'escuadras
diu:—Noys, no es cuestió de lladres,
no hi ha hagut mes que xiulets.—

¿Y qu'es aixó que m'han dit
d'aquest Centre Catalá....?

convindria, perquè ja
veig que'l teniu en olvit.

Una vetllada vau dá
hont ningú parlá com jo;
sols un, per indicació
encare d'un castellá:

En aixó res hi ha que dir
sino fossin altres fetas;
sé que vau deixá als poetes
cataláns sense llegir.

¿Y l'Agutzil ja vigila?
á veurer donchs si s'adoba
alló d'estendre la roba
en la Casa de la Vila.

Un s'ha de mullar la gorra
cada vegada passant
ab las gotetas que 's fan
de l'aygua que se'ls escorra.

Y ara que de l'aygua parlo;
casats, vigileu ben bé
que de vora mar ne sé
un fracás que vull contarlo.

M'han dit que un pobre marit
que ab sa muller confiava,
quan ja á dormir se'n anava
va veure un sota del llit.

Era un lladre de posturas
que diu que s'entretenia....
¡ja veuréu: un altre dia
no porteu las criaturas!

Sé un 'altre cas, ben fatal
perque encare hi ha qui gruny;
pero aixó va passá lluny,
vá passá allá á Portugal.

Mes, si no vá passá aquí,
lo diré per escarment
del que tinga un pensament

igual que aquell va tení.

—Era un vespre; 's despullava
una criada y per cert
tenia 'l finestró obert
quan un se la contemplava;

mes, volguentse adelantá
per guaytarla mes d'aprop,
va caure y va rebre un cop
que per poeh no hi va quedá.

Al despulláus tots los dias
tanqueu, donchs, los finestróns:
que matant així als minyons,
vos podriau quedar tias.

Y vosaltres, los fadrins,
no sigueu tant trapassés;
ni aquell que siga promés
deixi la noya ab mals fins,
perque l'amor tot ho pot
y en aixó la por va á mitjas;
penseu en 'quella de Sitjes
que va matá al seu xicot.

Y vosaltres que lloguéu
criadas, també cuidado
perque jo sé ab desagrado
que molta feyna 'ls donéu;
puig tant y tant se m'ha dit
de las minyonas que hi ha
perque las feu trevallá
tant de dia com de nit,
que sé d'una criadeta
que á casa seva aquet dia
se'n va anar, perque patia
de la melsa, la pobreta.

Sé que l'Alcalde primer
va maná ab molta enteresa
que la *gent puigcerdanesa*
s'en anés d'aquell carrer.

Van sortir, y ben corrent,
l'endemá á la matinada,
pero ¡quina pastarada!
si van torná en l'últim tren.

Aixó lu sé per bona tinta,
perque un vehi m'ho explicava;
¡tant que l'Alcalde s'alaba
que cap xato no l'hi pinta.

Y ara, parlant mes formal,
que d'aixó ja'us he dit prou:
¿Com està 'l teatro nou
á favor del Hospital?

Feulo aviat, que convé,
y venéu aquella sala
perque en los dias de gala
poguén fé un altre papé.

Sala y teatro ja desdiu
del progrés que tot recobra
y aixís hi guanyará 'l pobre
que avuy no sé de qué viu.

Mestres tant feu cabalgata
y captéu per élls y 'ls altres
que aixís riuran com vosaltres
y faréu mes saragata.

Ara una cosa 'us vull dir,
y es que 'm trobo mitj malalt;
mes, si per un cas fatal
jo m'arrivés á morir,

No m'enterréu al Cassino;
d'observació alli poseume,
pero l'endemá enterreume
á fora, sens perdre 'l tino.

Y al vespre balleu ben fort
fins que ja no 'n tingueu ganas,
perque vull que set setmanas
vos n'esteu després de mort.

Aden, donchs, si tal com pinta
cumpliu tot lo que 'us he dit;
sino moro, al se á Madrit
vos trauré la *base quinta*.